

ECN 180

FNs bærekraftsmål

Sigurd Rysstad, august 2018

Bærekraft & utvikling

1987: Et nytt begrep ser dagens lys

- Brundtlandskommisjonen (1987)

- UVIKLING:
Økonomisk vekst – spesielt for å dekke grunnleggende behov
- BÆREKRAFT:
Uten å ødelegge mulighetene for framtidige generasjoner

KAPITTEL 2

Mot en bærekraftig utvikling

Bærekraftig utvikling er utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov. Den omfatter to nøkkelmomenter:

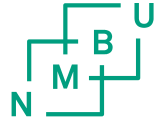
- det å dekke behov, spesielt grunnbehovene til verdens fattige, som bør gis første prioritet
- ideen om begrensningene som dagens teknologi og sosiale organisering legger på miljøets muligheter til å imøtekomme dagens og framtidens behov

Målene for økonomisk og sosial utvikling må

Begrepet bærekraftig utvikling

Å tilfredsstille menneskelige behov og forventninger er hovedmålet for utvikling. Et enormt antall mennesker i utviklingsland får ikke dekket sine grunnbehov – for mat, klær, husly og arbeid. Også disse menneskene ser lenger enn grunnbehovene og har legitime forventninger om et bedre liv. En verden med fattigdom og urettferdighet vil alltid være utsatt for kriser, både økologiske og andre. Bærekraftig utvikling forutsetter at alle får dekket de grunnleggende behovene, og at alle får anledning til å tilfredsstille sine forventninger om et bedre liv.

Fortsatt vekst – et «økologisk holocaust»?

- Pessimistene:
Økonomisk vekst er per definisjon ikke bærekraftig
Fortsatt vekst vil føre til et «økologisk holocaust»
(Herman Daly, Verdensbanken, 1991)
- Kommisjonen:
Mange fattige mennesker
tvinges til å utnytte jord og skog
på en ressurs-ødeleggende
måte

Environment Department
The World Bank
Washington, D.C. 20433

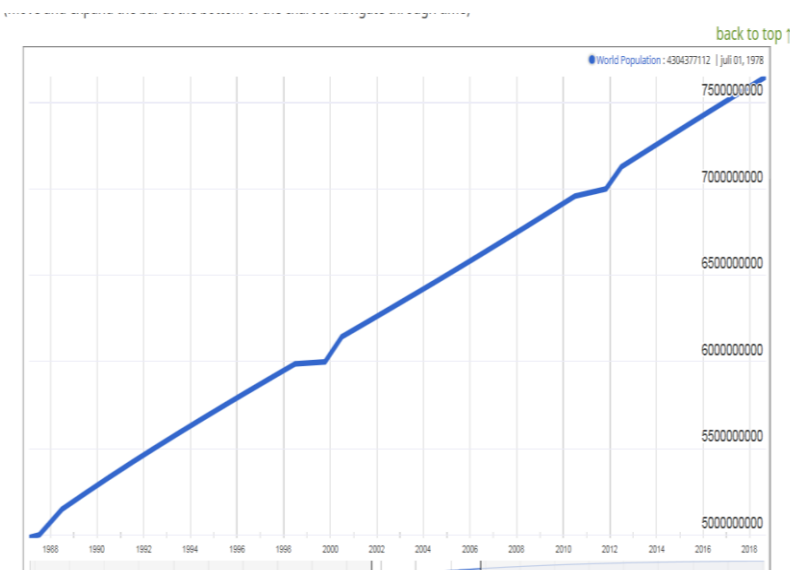
"Economic growth" usually means growth in GNP, which is a mixture of quantitative increase and qualitative improvement. Therefore, when the Brundtland Commission (1) calls for a new era of economic growth in which the world economy is to expand by a factor of five to ten, it is not clear what that means in terms of increased flows of matter-energy through the economy (throughput). If the Brundtland Commission means multiplying the existing economy and its current matter-energy throughput by five to ten, then they are calling for an ecological holocaust. The Commission is aware of this contradiction and tries

Utvikling 1987-2018

- Befolkningsvekst:
+50%

(Fra 5 til 7,5 milliarder)

<http://www.worldometers.info/world-population/>

- Verdens produksjon
av varer og tjenester:
3-DOBLING

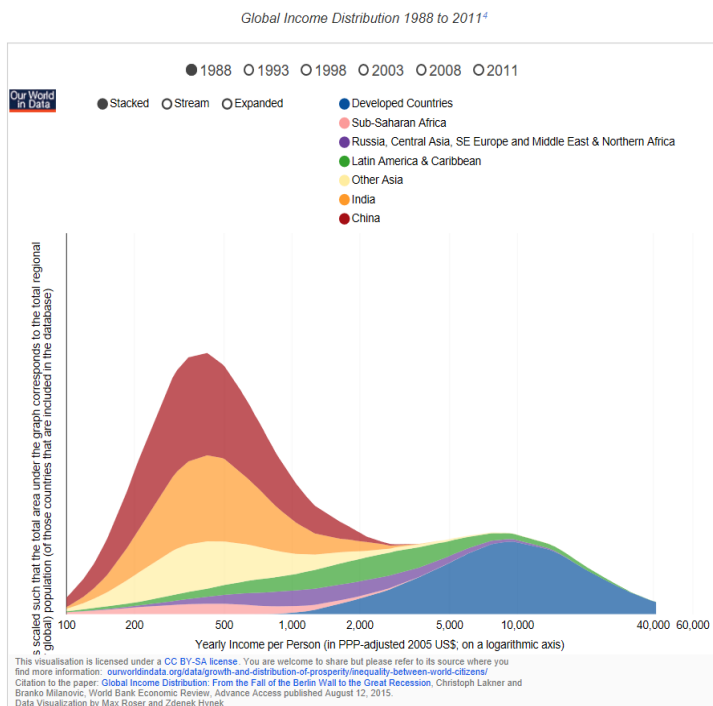
<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD?end=2017&start=1984>

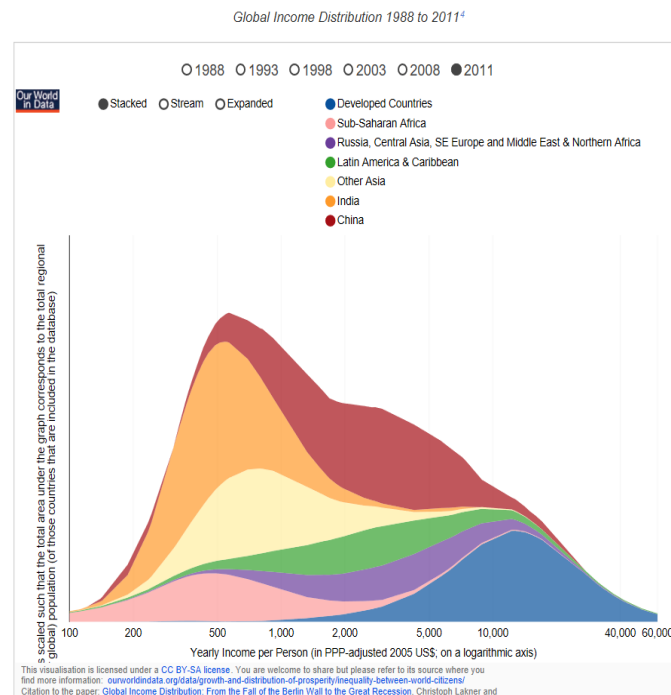
Sterk vekst i Kina og India mfl.: Utjevning mellom regioner

• 1988

• 2011

Hva har pessimistene lært?

- Veksten fortsetter, og det blir vanskeligere å stoppe utviklingen mot et «økologisk holocaust»

Samfunn

Tema:
Det grønne skiftet

Jørgen Randers
 Professor Emeritus
 Institutt for rettsvitenskap og styring

Jørgen Randers er bekymret. Det har BI-professoren vært siden 70-tallet. Nå kaster han en brannfakkellinn i klimadebatten med sine fem kontroversielle råd.

DEBATT: KLIMARÅD FRA JØRGEN RANDERS

Klimakampen har gjort klimaeksperten og professoren Jørgen Randers sliten. Optimisme har blitt til pessimisme. Men han har ikke gitt helt opp.

DEL

- Medforfatter av [Limits to Growth](#), 1972:
- Forby all bruk av fossile brennstoff fra år 2030,
- ... planmessig nedtrapping av petroleumsnæringen over de neste 22 år,
- .. Full elektrifisering av nye anlegg på sokkelen
- ... karbonfangst og lagring på avfallsanlegg, gjødselproduksjon mv...

Hva har optimistene lært?

- Produksjon og forbruk per person har blitt doblet.
- Levestandarden blir bedre og bedre for stadig flere
- Dette greier vi!
- Men - alle må bidra!!!

- Wir schaffen das!

MEN: Fortsatt mange utfordringer.

Eksempler

- #13: Klima: Gjennomsnittstemperaturen på vei oppover
«Forskerne i FNs klimapanel mener at to graders temperaturøkning er grensen for hva naturen kan tåle» <https://www.fn.no/Om-FN/FNs-baerekraftsmaal/Stoppe-klimaendringene>
- #2: Sult: 815 millioner, dvs. mer enn 10%, er underernærte
200 millioner barn har unormal vekst, dvs. er unormalt lave («stunting») og/eller unormalt tynne («wasting»)
- #1: Fattigdom: **Minst 10%** har inntekt **under** FNs **fattigdomsgrense**
(1,9 dollar, dvs. 15 kroner per dag)
- #10: Ulikhet: En prosent av verdens befolkning eier halvparten av verdens samlede formue
<https://www.theguardian.com/inequality/2017/nov/14/worlds-richest-wealth-credit-suisse>

Økonomers rolle

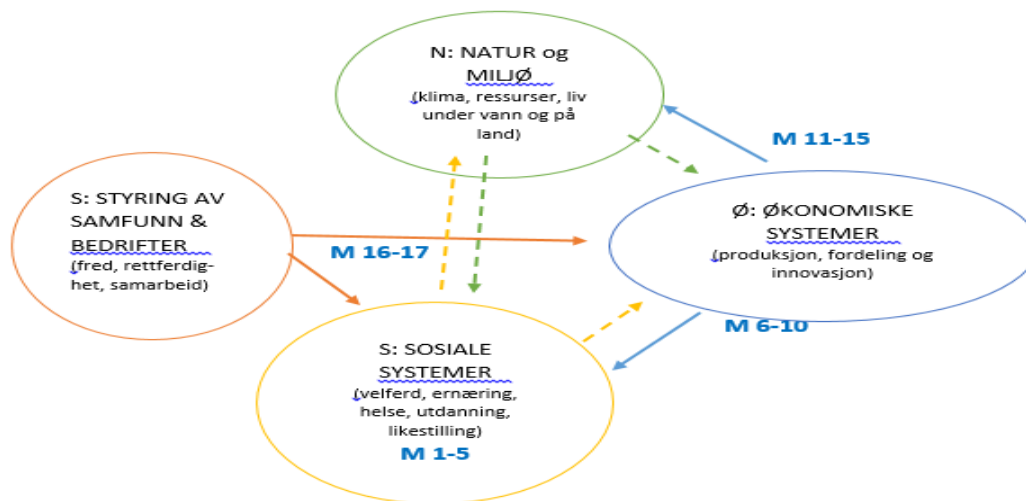
- Økonomi er **læren om hvordan man bør anvende knappe ressurser** – både arbeidskraft, kapital og naturressurser – for å oppfylle best mulig individets, virksomheten/organisasjonens eller samfunnets mål.
- En økonomisk utdanning skal gi studenter «redskaper» som kan brukes til å identifisere hvordan man – ideelt sett – mest mulig effektivt kan bruke tilgjengelige ressurser, for å nå **ulike typer mål**.

FNs 17 bærekraftsmål (2015)

5+5+5+2

5

|

Figur 1. Fire systemer og 17 bærekraftsmål